

Een samenwerkingsverband in wording

Borderless network

Onderwijs, overheid en bedrijfsleven in de groene sector hebben de handen ineengeslagen voor de internationalisering van het groen onderwijs. Ze hebben een gemeenschappelijke ambitie uitgesproken en zetten nu concrete stappen voor de uitwerking ervan.

Maart 2013 werd door het ministerie van Economische Zaken (EZ) een ronde-tafelgesprek voor de zuivelsector georganiseerd om met elkaar te bespreken op welke wijze het onderwijs partnerschap zou kunnen ontwikkelen met het bedrijfsleven dat investeert in de ontwikkeling van productieketens en clusters in diverse landen over de hele wereld. De uitkomst was schokkend. De bedrijven hadden helemaal geen partnerschap voor ogen met het onderwijs. De bedrijven hadden dat in het verleden geprobeerd en waren tot de conclusie gekomen dat ze beter zelf de leerprocessen konden inrichten met eigen trainingsprogramma's en zelfs bedrijfsscholen. Dit beeld werd bevestigd in de ronde-tafelgesprekken voor varkens, pluimvee, aardappel, tuinbouw en uitgangsmaterialen. Het gat tussen vraag en aanbod bleek erg groot. Belangrijkste vraag van het bedrijfsleven is: help ons met de basiscompetenties van de medewerkers in de productie en afzetketen om onze buitenlandse business goed te krijgen: *getting the basics right*.

EZ neemt voortouw

EZ heeft een aantal jaren geleden ingezet op topsectorenbeleid met de thema's voedselzekerheid, human resource development en internationalisering als cruciale factoren voor sterke sectoren Agro-food en Tuinbouw & Uitgangs-

materialen. Tijdens de economische crisis is ook duidelijk gebleken dat deze sectoren een sterke exportpositie hebben en daarmee een belangrijke pijler zijn voor de economie. Tijdens de troonrede van 2014 werd dit wederom uitgesproken. Vanuit dit belang heeft EZ het voortouw genomen om de drie partijen (triple helix of gouden driehoek) - bedrijfsleven, overheid en onderwijs / onderzoek - nader tot elkaar te brengen: *closing the gap*.

Bestuurlijk overleg

Er is werk aan de winkel op het bestuurlijke niveau om draagvlak en mandaat te krijgen voor samenwerking en concretisering van visie in acties zowel binnen de organisaties als in de samenwerking. Naast het ontwikkelen van nieuwe inhoud, aanpak, verdienmodellen en organisatie van de samenwerking, is het opbouwen van wederzijds vertrouwen en begrip een belangrijke basis. Door EZ is drie keer een bestuurlijk overleg georganiseerd met bestuurders uit de gouden driehoek. EZ heeft financiering beschikbaar gesteld om in twee pilotsectoren - zuivel en tuinbouw - in 2014 aan de slag te gaan. Daarnaast is met het ministerie van Buitenlandse Zaken overlegd om financiële stromen zodanig te stroomlijnen dat het gedachtegoed van samenwerking gestimuleerd wordt.

Een gemeenschappelijke agenda

In het voorjaar van 2014 is door het samenwerkingsverband onder de werktitel ‘Borderless network’, een gemeenschappelijke ambitie en ontwikkelingsagenda uitgesproken voor internationalisering van het groen onderwijs. De kernpunten van deze agenda zijn samengevat:

1. Afleveren van studenten met internationale competenties om als professional in een internationale context te kunnen handelen.
2. Samenwerking in de gouden driehoek om bij te dragen aan de structurele ontwikkeling en verspreiding van kennis en capaciteit op internationaal niveau.
3. Zorgen voor een internationaal profiel per kennisinstelling en als samenwerkende onderwijsinstellingen voor onderwijs- en (praktijk)onderzoeksprogramma’s.
4. Onderwijsinstellingen zijn internationaal

gekend en versterken als collectief de positionering van het Nederlandse bedrijfsleven in het buitenland waarbij ook het omgekeerde zal worden gerealiseerd.

5. Instellingen zijn in staat binnen de context in diverse buitenland bij te dragen aan structurele ontwikkeling van kennis, capaciteit en onderwijssystemen ter plaatse.

In het discussiestuk ‘two-pager Sterker Internationaal Groen Onderwijs’ van 11 maart 2014 zijn deze kernpunten verder uitgewerkt. De betrokken bestuurders uit de gouden driehoek hebben de inhoud van deze two-pager bekrachtigd en EZ heeft de trekkersrol overgedragen aan het onderwijs. Joep Houterman, lid College van Bestuur Aeres Groep en voormalig directielid van internationaliseringsorganisatie Nuffic, is voorzitter van het bestuurlijk overleg en opsteller van de two-pager.

*Bedrijven:
‘Help ons met
de basiscompe-
tenties van de
medewerkers in
de productie en
afzetketen om
onze buiten-
landse business
goed te krijgen’*

“Het doel van de two-pager is het uit elkaar halen van de verschillende vormen die internationalisering kan hebben en welke doelen die kunnen dienen”, aldus Houterman. Het is volgens hem evident dat samenwerking een belangrijke voorwaarde is voor verdere ontwikkeling. Omdat dit niet zomaar is gerealiseerd, is het volgens Houterman goed de randvoorwaarden voor een samenwerking te formuleren. “Voor een zinvolle samenwerking is het zaak nuchter en zakelijk te blijven en vooral op meerwaarde te sturen en duidelijk te zijn over rollen. Dat was mijn observatie ‘aan de andere kant van de tafel’ bij de Nuffic, als commercieel internationaal consultant maar ook nu als bestuurder van een groene kennisinstelling.”

Onderwijs in de lead

De aoc's, hao-instellingen en Wageningen Universiteit werken samen aan de realisatie van de agenda. Er is nog het nodige huiswerk te doen binnen de instellingen. Denk daarbij onder andere aan curriculumontwikkeling, docentenscholing, nieuwe vormen van samenwerking met beroepspraktijk en stage- en afstudeerbeleid. Onderwijsinstellingen kunnen dat niet alleen. Op sommige aspecten zal beleid vanuit de overheid (met name in het mbo) aangepast moeten worden om de internationale ambities te kunnen bereiken. Daarnaast is samenwerking met het bedrijfsleven essentieel. Werken vanuit de vraag en behoefte is leidend. In de verschillende sectoren wordt gewerkt aan de vraagformulering en het bieden van mogelijkheden voor samenwerking in projecten. Daarnaast wordt gewerkt aan een zogenoemd cross-sectoraal project met aandacht voor vraag en aanbod van leerarrangementen voor ketenontwikkeling in diverse sectoren en landen. De aanpak is gebaseerd op vrijwillige samenwerking maar niet vrijblijvend. Resultaten moeten geboekt worden. Dit vraagt om eigen investeringen van alle partijen in de gouden driehoek. Het onderwijs financiert dit onder andere vanuit de gelden voor de Meerjaren Investeringsprogramma's (MIP) en wordt daarin ook door EZ gestimuleerd. Ook wordt met overgebleven budget van de Groene Kennis Coöperatie geïnvesteerd in de realisatie van de samenwerking.

Kijk voor links bij dit artikel op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 8

Werkconferentie

Op 6 november organiseert Borderless network een werkconferentie internationalisering voor bestuurders, management, coördinatoren internationaal van het onderwijs en vertegenwoordigers van overheid en het bedrijfsleven. De werkconferentie levert de deelnemers inzicht op waar we staan maar vooral ook hoe het verder moet. De resultaten hiervan zullen bijvoorbeeld terugkomen op de docentendag Internationaal Plant/Food op 25 november. Houterman: “De werkconferentie betreft veel mensen uit zowel onderwijs, overheid en bedrijfsleven bij het proces. We gaan snel na de werkconferentie verder met de opvolging van de resultaten om het momentum te behouden.”

Tijd en aandacht

De omslag van niet-partner zijn naar geaccepteerd partnerschap voor het bedrijfsleven bij de internationale investeringen vraagt om een zorgvuldige opbouw van een nieuwe relatie. Het vraagt aandacht voor inhoud, kwaliteit van mensen en organisatie, voor een nieuw verdienmodel, stapsgewijs verbeteren, opbouw van vertrouwen en communicatie. De komende jaren zal aan deze aspecten gewerkt moeten worden. “Samenwerken in een complex veld vergt tijd en aandacht”, stelt Houterman vast. “De partners hebben veel ideeën, ervaringen en belangen. Dat samenbrengen is niet eenvoudig maar tegelijkertijd wel uitdagend. Het kan niet anders dat in het zeer internationale domein waarin wij werken we elkaar steeds beter weten te vinden, dat is voor alle spelers van belang.” ■

Joep Houterman, CvB-lid Aeres Groep en voorzitter bestuurlijk overleg internationalisering groen onderwijs